

Modul 3

Primer učnega projekta opismenjevanja

Pridobitev socialnega stanovanja

Prijavljanje za socialno stanovanje
Javni stanovanjski sklad mestne občine Ljubljana
Neprofitna stanovanjska organizacija d.d.
Objavlja razpis za prijave

Pripravila: Natalija Žalec

Junij, 2008

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

0 Kako se lahko uporabi ta primer učnega projekta?

Do tega primera učnega projekta lahko pride povsod, kjer ljudje iščejo boljša stanovanja. Socialni okvir učenja bi bil seveda različen in zato tudi vsebine posameznih učnih tekstov. Vendar se ne osredotočamo na vsebine učnega projekta, osredotočamo se na to, kako kot učitelji lahko načrtujemo učenje za naše učence. Najprej moramo upoštevati potrebe učencev, zato morao poslušati, kar nam skušajo povedati učenci o njihovih življenjih, zanimanjih, vrednotah. Učitelj mora povezati potrebe učencev s cilji, smotri in rezultati učnega programa, ki ga izvaja. Druga pomembna kompetenca je pripravljenost in sposobnost raziskati predmet, ki se ga učenci hočejo učiti. Če upošteva potrebe in vrednote svojih učencev ter izvede formativno oceno znanja in veščin učencev, učitelj lahko začne načrtovati učni projekt skupaj s svojimi učenci. Vloga učitelja je še posebej pomembna, ko morajo učenci definirati, česa se morajo naučiti, kako se učiti in na koncu oceniti, kako uspešno in pomembno je bilo učenje.

V primeru, ki ga predstavljam, opisujem, kaj se je dogajalo v projektu. Predvidevam konkretne učne rezultate, ki so povezani s tečajem opismenjevanja, ki potekajo v Sloveniji. Predvidevam konkretne učne dejavnosti, ki so dokumentirane na učnih listih v dodatku k temu opisu. Te dejavnosti so lahko različne, vendar so vse primeri tega, kako učenje na tečaju opismenjevanja ali v osnovnem izobraževanju lahko prikrojimo, da ustreza konkretnemu učnemu projektu za konkretno učno skupino v konkretnem družbenem kontekstu.

1 Ozadje učnega projekta

Zamisel za projekt sem dobila med odmorom med poukom opismenjevanja, ko sem govorila s skupino učenek, ki so obiskovale tečaj opismenjevanja. Večinoma so bile ženske iz romske vasi, stare od šestnajst do trideset let. Večina je bila poročenih in so imele otroke. Večina je dokončala manj kot osem let obveznega šolanja. Samo ena šestnajstletnica je nadaljevala svoje izobraževanje na poklicni šoli za gostinstvo. Njihova pismenost je bila slaba, vendar so vse znale brati in pisati. Vse so bile nezaposlene ali pa so prejemale socialno podporo.

Njihovo skupino sem obiskala kot nadzornica tečaja opismenjevanja in zato nisem točno vedela, v kakšnih razmerah živijo in kako živijo na splošno. Ko smo med odmorom skupaj kadile, smo se pogovarjale o vsakodnevem življenju in o življenjskih stroških. Ne vem, kako smo prišli na temo stanovanjskih težav, vendar sem takoj spoznala, da je to njihov glavni življenjski problem. Povedale so mi, v kakšnih razmerah živijo in o njihovih potrebah, željah in upanjih. Njihova vas takrat ni imela elektrike in vode (uporabljale so vodnjake). Nobena od njihovih hiš ni imela vseh potrebnih dovoljenj in so bile zato črne gradnje. Bale so se, da bodo izgubile svoje domove, obenem pa jim ni bilo všeč, da živijo v nekakšnem getu. Še

posebno najmlajše so izrazile željo, da bi živele v soseski z neromi. Iskale so boljše življenje in zato, so se odločile obiskovati tečaj opismenjevanja.

Ko sem premišljevala o teh ljudeh, sem si spet zatrdila, da bo tečaj opismenjevanja pomagal ljudem pri obvladovanju njihovega vsakodnevnega življenja. Učenje v tečaju opismenjevanja mora biti blizu njihovim življenjskim problemom. Vprašala sem se, kako bi učitelji za opismenjevanje lahko pomagali svojim učencem pri reševanju njihovih življenjskih problemov, ki zahtevajo opismenjevanje.

Dve učiteljici v tej skupini sta bili zelo izkušeni – ne samo pri opismenjevanju, poznali sta tudi težave Romov. Povezali sta učenje na tečaju opismenjevanja z javnimi deli, ki pomagajo nekaterim romskim vasedem, da si izboljšajo življenjske razmere. Skupaj z občino in Romi iz vasi sta se učili s pomočjo uvajanja nujne infrastrukture v vasi – vodovoda in kanalizacije. Učiteljici sta pomagali vaščanom s poučevanjem in jim pomagali, kadar so morali izraziti svoje drže in poglede pri pogajanjih s partnerji pri javnih delih, ko so morali razumeti, kaj se dogaja v njihovi vasi. Tesno sta tudi sodelovali z ljudmi iz občine in zavoda za zaposlovanje. Zagovarjali sta svoje učenke in tudi pomagale ljudem, kadar je bilo treba pojasniti njihove težave. Obe učiteljici sta delovali kot posrednici in svetovalki. Pouk sta oblikovali glede na učne rezultate tečaja opismenjevanja, vendar je ta vključeval konkretna javna dela, ki so potekala v vasi, tako da je bil za njune učenke nadvse pomemben.

V svojem predlogu počnem isto. V učnem projektu, ki ga predstavljam, so elementi potencialnega opismenjevanja, ki nastopajo, ko človek išče socialno stanovanje. Svoje delo sem zasnovala na realnosti javnih razpisov. Uporabila sem resnične dokumente, zakone in dokumentacijo, ki je potrebna v tem procesu. Povezala sem predmet učnega projekta s konkretnimi učnimi rezultati, ki se jih načrtuje v kurikulumu tečajev opismenjevanja, ki se izvajajo v Sloveniji. To učenje vključuje osnovnošolske vsebine (npr. izračunavanje površine), vendar so premeščene v življenjski kontekst odraslih, ki se jih opismenjuje. To mora biti izhodišče vsakega učnega projekta, ki se izvaja za opismenjevanje in osnovno izobraževanje odraslih.

2 Cilji projekta

Učni projekt mora pomagati ljudem v njihovih prizadevanjih za izboljšanje stanovanjskih razmer. Obenem izboljšujejo svoje veščine pismenosti. Izboljšajo svojo komunikacijo: govorjenje, pisanje in branje, veščine informacijske in komunikacijske tehnologije, računanje, učne veščine, veščine odločanja itd. Učni projekt jim je omogočil, da uporabijo svoje kompetence – veščine, znanje, vrednote in drže v konkretni problematični situaciji. Na ta način lahko ovrednotijo svoje znanje v zvezi s tem, kar že vedo, česa se morajo naučiti in česa so se dejansko naučili; na koncu pa spoznati, kako uporabno je njihovo znanje za reševanje konkretnih življenjskih problemov. Organizirati morajo svoje učno okolje v določeni problematični situaciji in okrog virov učenja, ki se pojavijo v takšni situaciji. To "meta-znanje" ali "učenje o učenju" jim lahko pomaga v vsaki novi problematični situaciji; čeprav se bo vsebina učenja spreminjala.

3 Učni rezultati

Kompetenca/veščine	Rezultat učenja	Ključni standardi	Učni listi
Komunikacija	Branje z razumevanjem	Določiti namen branja. Izbrati bralne strategije, ki ustrezajo namenu. Povezati ga s poprejšnjim znanjem, da se doseže namen branja.	Št. 2 Št. 4 Št. 8 Št. 12
	Pisanje z namenom	Določiti namen komunikacije. Organizirati in predstaviti informacije, ki služijo namenu, kontekstu in publiki. Poiskati povratne informacije in vnesti popravke, da se izboljša učinkovitost komunikacije.	Št. 6 Št. 7 Št. 9 Št. 11 Št. 13 Št. 14
	Govoriti in biti razumljen	Določiti namen komunikacije. Organizirati in posredovati informacije, ki učinkovito služijo namenu, kontekstu in poslušalcu. Biti pozoren na konvencije pogovorne slovenščine in družbenega konteksta komunikacije (formalna/ne formalna).	Št. 1 Št. 5 Št. 4 Št. 6
	Aktivno poslušanje	Zagotoviti ustne informacije. Spremljanje razumevanja, prilagajanje strategij poslušanja, da se premaga ovire pri razumevanju.	Št.1 Št.2 Št. 5 Št. 6
	Kritično opazovanje	Zagotoviti vizualne vire informacij, vključno s televizijo in drugimi občili. Določiti namen opazovanja in uporabiti strategije glede na namen. Spremljati razumevanje in prilagoditi strategije. Analizirati točnost, pristranskost in uporabnost	Št. 2 Št. 4 Št.5 Št. 6 Št. 8

		informacij.	
Medosebne veščine	Sodelovanje z drugimi	Občevati z drugimi na prijazen, vljuden in takten način, pokazati spoštovanje do zamisli, mnenj in prispevkov drugih. Poiskati vnos drugih, da razumemo njihove odzive in dejanja. Ponuditi jasen vnos lastnega zanimanja in drž, tako da drugi lahko razumejo naša dejanja in odzive.	Št. 4 Št. 5 Št. 6 Št. 7/p3,4 Št.1
	Zagovarjanje in vplivanje	Oceniti zanimanje, vire in možnosti za uspeh. Definirati, kaj hočemo doseči. Zbrati dejstva in pomožne informacije ter upoštevati drže drugih.	Št.1 Št.7 Št.8/domača naloga
	Rešiti konflikt in se pogajati	Upoštevati konflikt. Identificirati področja strinjanja in nesoglasja. Ustvariti možnosti za reševanje konfliktov – pridobi vsakdo.	Št. 6 Št.7/p3,4
Vseživljenjsko učenje	Uporabiti informacijsko in komunikacijsko tehnologijo	Uporabiti računalnike in druga elektronska orodja za zbiranje, obdelovanje in upravljanje informacij. Uporabiti internet za raziskovanje tem, zbrati informacije in komunicirati.	Št. 1 Št.4 Št.5 Št.6
	Učiti s pomočjo raziskovanja	Postavljati vprašanja, na katera je treba odgovoriti. Uporabiti večsmerno poizvedovanje za zbiranje informacij.	Št. 1 Št.2 Št. 4 Št. 5 Št.6
	Premisliti in ovrednotiti svoje znanje in veščine	Oceniti, kar že vemo, kaj se hočemo naučiti in pomen tega, kar smo se naučili.	Št.2 Št. 15 Št.8/domača naloga
	Prevzeti odgovornost za učenje	Določiti učne cilje. Identificirati lastne prednosti in slabosti ter poiskati priložnosti za učenje.	Št.3 Št. 15 Št.8

		Seznanimi se z več učnimi strategijami za pridobivanje znanja. Spremljati napredek na poti do ciljev in po potrebi modificirati strategije. Preizkusiti novo znanje.	
Veščine sprejemanja odločitev	Uporabiti matematiko za reševanje problemov in komuniciranje	Razumeti, interpretirati in delati s slikami, številkami in simbolnimi informacijami. Definirati in izbrati podatke, ki bodo uporabljeni pri reševanju problema. Rešiti problem z uporabo ustreznih količinskih postopkov in preveriti, ali so rezultati smiselni.	Št. 7 Št. 11 Št. 12 Št. 13
	Načrtovanje	Določiti cilje in jih razvrstiti glede na prednost. Razviti organiziran pristop dejavnosti in smotrov.	Št. 2 Št. 7 Št. 11 Št. 12 Št. 13

4 Učenje in poučevanje

Iščemo aktivno učenje in eksplicitno znanje. Učenci morajo dojeti, kako jim znanje pomaga pri reševanju problemov. V kratkem obdobju tečaja opismenjevanja jih je treba izpostaviti učnim izkušnjam, s katerimi bodo sposobni reševati težave s pismenostjo v vsakodnevem življenju. Na ta način bodo ponotranjili "znanje", ki je potrebno za pristop k problemu, in bodo vedeli, kako se morajo vesti v problematični situaciji. Ponotranjijo nekaj učenja in osnovnih veščin ter razvijejo svoje učenje in druge ključne kompetence. Na ta način postanejo bolj neodvisni učenci, ki so sposobni učenja skozi vse življenje in ta način kompetentnega reševanja svojih življenjskih problemov. Temu bi lahko rekli opismenjevanje v akciji. Premisliti o dejanju pomeni pridobiti učne izkušnje. Kot je pred veliko časa dejal John Dewey: "Ljudem se v življenju zgodi marsikaj, a če o teh stvareh ne premislijo, se iz svojih izkušenj ne učijo." Učni projekti so tovrstne izkušnje. Ne verjamemo v "hranjenje" znanja – ni možno, da bi se v enem obdobju naučili, kar je potrebno za celo življenje, vendar pa se lahko naučimo, kako se je treba učiti.

Učenci se ne učijo v izolaciji. Učenje je družbena dejavnost, kjer nastopajo tudi drugi, ne samo izolirani učenec – v našem primeru izobraževalna organizacija, učitelj, drugi učenci, občinski neprofitni stanovanjski sklad in drugi. Vse dejavnosti, naloge, funkcije in razumevanja, ki so povezana s tem, ne obstajajo ločeno; so del širših sistemov odnosov, v katerih imajo smisel. "Ti sistemi odnosov se pojavljajo in razvijajo v družbenih skupnostih, ki so deloma sistemi odnosov med osebami. Ti odnosi definirajo osebo in tudi oseba definira njih ... Če zanemarimo ta vidik učenja, spregledamo dejstvo, da učenje vsebuje oblikovanje identitet." (Lave & Wenger ; glejte Tutor Guide to Accompanying Young Adults in Developing their E-Portfolio; 2006). Pismenost je kot taka jasen družbeni pojav, ki se nenehno spreminja zaradi znanstvenega, družbenega in ekonomskega razvoja. Istočasno je posledica in gonilo razvoja. S tega vidika je učenje kreativen in inovativen proces, ki spreminja trenutne prakse in navade ter na ta način spreminja tudi družbeno realnost.

Učenje ni samo pridobivanje znanja, je tudi čedalje večja udeležенost v skupnosti, kjer se izvaja. Opismenjevanje zato pomeni, da se učimo živeti in sodelovati v skupnosti. Učenci so aktivno udeleženi v lastnem učenju. Komunikacija med učiteljem in učencem ter drugimi, ki sodelujejo v učnem projektu, mora biti odprta in konstruktivna.

Prevladovala so aktivne učne metode – razprava, skupinsko delo, predstavitve skupin sodelavcev, terensko delo, praktične vaje.

5 Vloga of učitelja

Metode poučevanja morajo spodbuditi učne kompetence, ki omogočajo učenje s samopremislekom. Učitelji pomagajo učencem skozi celotni učni proces - od definiranja učnega problema, določanja učnih ciljev, ustvarjanja učnega okolja, iskanja učnih virov, ovrednotenja do ocenjevanja učenja. Učencem pomagajo tako, da jih povezujejo s pomembnimi drugimi v družbi in ponujajo vzor za preoblikovanje vsakodnevnih problematičnih situacij v učne situacije, na ta način pa prispevajo k opolnomočenju učencev. Učitelj pomaga učencem pri identificiranju njihovih učnih potreb. Vloga učitelja je še posebej pomembna pri artikuliranju učnih vsebin in standardov, ker jih učenci običajno niso sposobni definirati sami. Učitelj deluje kot pospeševalec v učnih krizah, ko so učenci siti učenja – ko njihova motivacija upada in morda niso sposobni zaznati lastnega napredka pri učenju.

Učitelji niso prenašalci znanja, so svetovalci, pospeševalci ali posredniki učenja. Njihova vloga je pomembna pri formativnem, stalnem in sumativnem ocenjevanju.

Učitelji za opismenjevanje in učitelji v osnovnem izobraževanju odraslih so tudi pomembna intelektualna sila, ki lahko zagovarja vseživljenjsko učenje in pravice odraslih v tem kontekstu. Z učnimi projekti demonstrirajo in razkrivajo priložnosti za učenje v vsakodnevnem življenju. Na ta način pomembno vplivajo na to, kako ljudje razumejo učenje in povečujejo pomen neformalnega učenja ter učenja v številnih različnih kontekstih.